

Školitelovo posouzení práce Ivy Nedomlelové **Typy intertextovosti v díle Františka Hrubína**

Práce Ivy Nedomlelové se standardně dělí na část teoretickou a interpretační. V části teoretické se výběrově probírá problematika intertextového navazování. Autorce tu šlo pouze o základní zasvěcení. I proto si vystačí s pouhými dvěma domácími zdroji (Málek, Homoláč), v jejichž rámci se některé základní koncepty (přístupy, typologie, terminologie) zkráceně vysvětlují a dokládají. Z toho plyne, že Iva Ndomlelová vlastně zprostředovává již zprostředkované. Vzhledem k tomu, že šlo o pouhé zorientování, si počíná úsporně a chápavě. Máme zato, že tomu, co přečetla, prostě rozumí.

Z Úvodu bych poopravila tvrzení, že mělo jít o zkoumání celého Hrubínova díla, neboť tento úkol by se dal plnit i několik let. Záměr zprvu počítal se dvěma či třemi texty (třeba: lyrická báseň, drama, rozsáhlejší skladba s epickými a dramatickými prvky). Nakonec Ivu pohltila Jobova noc natolik, že její intertextová interpretace pokryla zbývající stránkový rozsah. Moudře, vycházejíc z básníkovy proklamovaného názoru na škrtnání, přepisování a krácení, použila ke svému zkoumání první vydání z roku 1945.

V druhé části své práce se autorka věnuje odhalování „cizích elementů“ ve vybraném Hrubínově textu s tím, že volí užší pojetí intertextovosti, sočasně ale akceptuje roli autorského subjektu. Čerpá dále z Homoláčovy teorie o dvojí recepci – tu si ovšem podstatně zužuje. Řekla bych, že ve zprostředkované pojednaných teoretických konceptech nezbloudila a nakonec si samostatně stanovila dva metodické kroky: 1/ evidenci cizích elementů a pojmenování jejich vztahu k textu, do kterého vstupují; 2/ interpretace díla s ohledem na význam cizích elementů a jejich vazbu k novému textu (parafrázují)

Prvním krokem se nejspíš nemohla nestat dešifrace Hrubínova Joba. Situace se tu podstatně komplikuje tím, že tento Job je biblickému podstatně nepodobný (intertextové navazování je tudíž značně zastřené), což měl potřebu vyhlásit sám básník. Iva však ukazuje, že byla pominuta dynamická podoba figury a zjišťuje, že paralelita se zakládá na samotném příběhu utrpení a zkoušky. Také to, že souvislost Hrubínova Joba s biblickým lze pojmovat jako antitetické navazování a že povahu Joba – básníka (významovou charakteristiku této figury) lze postihnout v konfrontaci s prokletými básníky, které Hrubín do své básně přizval – zvláště v osobě Verlaina (Leliana) a jeho veršů. Tuto intertextovou linii sleduje práce pečlivě a systematicky; tak, že diferencuje (dle funkce) typy odkazování a navazování: cizí elementy-signály (např. parafráze verše), rozsáhlejší citace, korespondující vztahy – vztahy kontradiktické (významový souhlas či nesouhlas). Ty kontradiktické pak umožňují postihnout odlišnost Joba – básníka, odlišnost, která pomáhá pochopit též těžko postižitelnou identitu.

Zdá se mi, že interpretační dominantu předkládané práce nastiňuje a vymezuje otázka Kdo promlouvá?, na níž se hledá odpověď podrobným sledováním textu, aby se tak doložila proměnlivost a vícevrstevnatost mluvčího (tedy to, co v Závěru opravňuje užití pojmu polyfonie). Myslím, že otázka je dopovězena v závěrečné kapitole Celkový smysl díla:zповěď.

Za v jistém smyslu pouze doplňující dodatky lze považovat identifikaci básníka Hory, odkazy na Jesenina a Majakovského či architextové navazování Hrubína na sebe sama (motiv řeky Nezapomění). Otevřená zůstává otázka, koho si máme představovat za „černě viděnou a přece světla plnou“ bytostí z vložené básně autorkou nenalezené v knižně vydaném básnickově díle.

Na práci Ivy Nedomlelové si vážím její přemýšlivosti, toho, jak si klade otázky a jak se dobírá k odpovědím; i když nejistým. Také toho, jak vede čtenáře po cestě svého poznávání a odhalování. Myšlení o literatuře inspirované teorií intertextového navazování se mi v tomto případě jeví systematické, důkladné a často také zralé. Nezbývá než si přát, aby Iva jako intertextuální vykadačka zůstala Hrubínovi věrná. I s vědomím nesmírné náročnosti úkolu.

Práci Typy intertextovosti v díle Františka Hrubína doporučuji k obhájení.

Doc. Marie Mravcová